

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Виробничі запаси: теоретико-методичні питання обліку та контролю
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент ФМОІТ 4 курс 1 група

Гуртовий Олександр Олександрович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Виробничі запаси є значною частиною активів підприємства. Важливим моментом є дослідження виробничих запасів для ефективного управління та якісного контролю виробничого процесу у сучасних умовах господарювання. У ринковій економіці система бухгалтерського обліку потребує змін, наближення його до міжнародних стандартів. Правильна організація бухгалтерського обліку виробничих запасів є необхідною умовою для діяльності підприємства. Належним чином організований внутрішній контроль виробничих запасів на підприємстві дає змогу слідкувати за правомірним надходженням, відповідальним зберіганням, раціональним використанням сировинних запасів. А чітко визначена на документальному рівні система внутрішнього контролю виробничих запасів дасть змогу уникнути не тільки зайвих витрат, розкрадань, зловживань із боку посадових осіб, але і штрафів.

Мета дослідження. Метою є дослідження теоретико-методичних питань обліку та контролю виробничих запасів на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Завдання дослідження. Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- дослідити економічну сутність виробничих запасів, їх класифікації та методи оцінки;
- описати облік виробничих запасів на складі та у бухгалтерії;
- проаналізувати проблемні питання обліку виробничих запасів;
- ознайомитися із загальною економічною характеристикою підприємства;
- охарактеризувати особливості відображення операції з виробничими запасами на підприємстві;
- виявити недоліки в системі обліку виробничих запасів на підприємстві та запропонувати шляхи їх вдосконалення;
- виявити недоліки в системі контролю надходження та вибуття виробничих запасів та запропонувати шляхи їх вдосконалення;
- проаналізувати ефективність використання виробничих запасів.

Об'єкт дослідження. Об'єктом є система обліку та контролю виробничих запасів підприємства.

Предмет дослідження. Предметом виступає методика та організація обліку та контролю виробничих запасів на підприємстві.

Методи дослідження. В роботі були використані системний підхід для класифікації виробничих запасів, аналіз обліку та контролю виробничих запасів, економічний аналіз виробничих запасів, пояснювальний метод після розгляду таблиць та рисунків, логічний метод, аналіз наукової літератури.

Інформаційна база дослідження. Для дослідження було використано таку базу: Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, періодичних видань, фінансова звітність ТОВ «Телекарт-Прилад», реєстри синтетичного та аналітичного обліку, електронні ресурси мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота студента складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (58 найменувань) та 12 додатків. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки. Основний зміст викладено на 46 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи обліку виробничих запасів»* кваліфікаційної роботи розглянуто економічну сутність, класифікацію та оцінку виробничих запасів, розглянуто особливості обліку виробничих запасів на складі та в бухгалтерії, наведено проблемні питання.

У другому розділі *«Діюча практика обліку виробничих запасів у ТОВ «Телекарт-Прилад»* представлено загальну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад», представлено особливості обліку виробничих запасів та запропоновано шляхи удосконалення.

У третьому розділі *«Контроль та аналіз виробничих запасів»* розкрито особливості контролю надходження та вибуття виробничих запасів, запропоновано шляхи його покращення, проаналізовано ефективність використання виробничих запасів.

ВИСНОВКИ

Результати дослідження дають змогу зазначити, що виробничі запаси відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємств різних організаційно-правових форм. Відповідно, в сучасних динамічних бізнес-умовах для прийняття ефективних управлінських рішень необхідний достовірний інформаційний ресурс.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи було досліджено особливості обліку та контролю виробничих запасів, були представлені первинні документи, розглянуті методики обліку та контролю, проаналізовані контрольні заходи щодо виробничих запасів на основі ТОВ «Телекарт-Прилад».

За результатами виконання кваліфікаційної роботи можна зробити такі висновки:

1. Проаналізувавши дані авторські визначення встановлено, що виробничі запаси – матеріальні ресурси, які утримуються для продажу, використання в процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб. Виробничі запаси класифікують: за призначенням і причинами утворення, за місцем надходження, за рівнем наявності на підприємстві, відносно до балансу, за походженням та за складом і структурою. Для більш чіткішого розуміння ситуації на виробничому підприємстві запаси необхідно оцінювати за кожним етапом, який вони проходять. За основу оцінки запасів беруть нормативний документ НП(С)БО 9 «Запаси».

2. Від правильності організації первинного обліку надходження та вибуття виробничих запасів залежить подальше оформлення інформації про рух цих запасів, визначення вартості незавершеного виробництва, точність та вірність списання виробничих запасів, які були відпущені зі складу. Спершу запаси надходять на підприємство, тому їх слід правильно задокументувати. Надходження запасів на підприємство супроводжується рахунком-фактурою, податковою накладною та накладною на відпуск товарно-матеріальних цінностей. Перевірку запасів, які надійшли, виконують матеріально-відповідальні особи, наприклад, завідувач складу або комірник. На основі документів про оприбуткування запасів потрібно зробити

записи у картках складського обліку (форма М-12), які є документом аналітичного обліку. Виробничі запаси можуть обліковуватися трьома варіантами: сортовий, партійний та сальдовий.

3. Для стабільної роботи виробничого підприємства має бути наявний необхідний обсяг виробничих запасів. У багатьох підприємств існує декілька негативних моментів в обліку виробничих запасів:

- складність визначення справедливої вартості запасів, що полягає у використанні підприємством обміну ресурсів на подібні або неподібні ресурси;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;
- обмеженість контролю використання виробничих запасів.

4. ТОВ «Телекарт-прилад» створене з метою провадження підприємницької діяльності та отримання прибутку. Основним видом діяльності є виробництво інструментів та приладів для вимірювання, тестування та навігації. Облік транспортно-заготівельних витрат здійснюється із застосуванням окремого субрахунку.

5. Синтетичний облік наявності і руху виробничих запасів на ТОВ «Телекарт-Прилад» ведеться згідно Інструкції про застосування Плану рахунків. ТОВ «Телекарт-Прилад» веде облік запасів на рахунку 20 «Виробничі запаси» за субрахунками:

- 201 «Сировина й матеріали»;
- 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;
- 203 «Паливо»;
- 205 «Будівельні матеріали»;
- 207 «Запасні частини».

Ведення бухгалтерського обліку, складання та надання статистичної інформації та адміністративних даних, підприємство виконує в порядку, встановленому чинним законодавством.

Облік транспортно-заготівельних витрат здійснюється із застосуванням окремого субрахунку. При вибутті запасів оцінка із собівартості здійснюється методом перших за часом надходження запасів (ФІФО).

Бухгалтерський облік у ТОВ «Телекарт-Прилад» автоматизовано, використовується програма «1С: Підприємство 8.3» та ведеться з дотриманням всіх вимог чинного законодавства.

6. Покращенню постачання ресурсів сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення суворого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів, комплектуючих виробів.

Загальні рекомендації удосконалення організації обліку виробничих запасів на підприємстві такі: щоб уникнути помилок і порушень при зборі і реєстрації оперативних фактів, виробничих запасів, що підлягають обліку, доцільно розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій, виписок з графіків документообігу) про порядок і терміни реєстрації даних, а також

використовувати систему заохочень і покарань при виконанні виконавцями своїх обов'язків. Проведення контрольних заходів (звірки, інвентаризації) знижує ризик неефективної системи збору і реєстрації оперативного факту.

7. Правильно організований внутрішній контроль виробничих запасів на підприємстві дає змогу слідкувати за правомірним надходженням, відповідальним зберіганням, раціональним використанням сировинних запасів. А чітко визначена на документальному рівні система внутрішнього контролю виробничих запасів дасть змогу уникнути не тільки зайвих витрат, розкрадань, зловживань із боку посадових осіб, але і штрафів.

8. У 2020 році у загальній сумі витрат матеріальні витрати склали 48,12%, а у 2019 році – 63,89%, тобто у 2020 частка матеріальних витрат у сумі загальних витрат знизилася на 15,77% або 24,68 в.п.

Враховуючи те, що темп росту загальних витрат перевищує темп росту чистого доходу від реалізації, можна сказати, що підприємство у 2020 році знаходиться у негативній тенденції. Проте, позитивна тенденція спостерігається у збільшенні матеріаловіддачі та зменшення матеріаломісткості. Тому, підприємству варто порадити оптимізувати та зменшити інші складові загальних витрат, наприклад: матеріальні витрати та інші операційні витрати.

Робота, направлена на виконання вищезазначених рекомендацій дасть можливість підвищити ефективність діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».

АНОТАЦІЯ

Гуртовий О. О. «Виробничі запаси: теоретико-методичні питання обліку та контролю (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит». Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядаються теоретико-методичні питання обліку та контролю виробничих запасів.

Проаналізовано нормативно-законодавчу базу щодо питань обліку та контролю виробничих запасів, наукові праці вітчизняних вчених у частині відображення у бухгалтерському обліку виробничих запасів, особливостей їх контролю та економічного аналізу виробничих запасів ТОВ «Телекарт-Прилад».

Запропоновано створити графіки документообігу з обліку виробничих запасів, перевіряти службами внутрішнього контролю дотримання вимог законодавства в частині організації документування операцій пов'язаних з обліком запасів планувати оптимальні обсяги придбання виробничих запасів з урахуванням логістичних ланцюгів поставок, внести зміни в Положення про інвентаризацію стосовно особливостей проведення в умовах воєнного стану.

Ключові слова: виробничі запаси, облік, контроль, воєнний стан, надходження, вибуття, економічний аналіз.

ANNOTATION

Hurtovyi O. Inventories: theoretical and methodical issues of accounting and control (on the example of Telecard-Prilad, LLC)

Qualifying work for a bachelor's degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the educational program «Accounting and Auditing». Odessa National Economic University. - Odessa, 2022.

Theoretical and methodological issues of accounting and control of inventories are considered in the work.

The normative-legislative base on the issues of accounting and control of production stocks, scientific works of domestic scientists in the part of reflection in accounting of production stocks, peculiarities of its control and economic analysis of production stocks of Telekart-Prilad LLC are analyzed.

It is proposed to create schedules of documents on inventory accounting, to check the internal control services compliance with the law in terms of organizing documentation of operations related to inventory accounting to plan optimal volumes of inventory acquisition taking into account logistics supply chains, to amend the Regulations on inventory. martial law.

Key words: inventories, accounting, control, martial law, receipts, disposals, economic analysis.